

İletişim Fakültesi
Faculty of Communication

ULUSLARARASI MARMARA LİSANSÜSTÜ İLETİŞİM ÖĞRENCİLERİ KONGRESİ-4

ADİL ve ETKİLİ BİR İLETİŞİM DÜZENİ ARAYIŞI:
MUKAVEMET, DEKOLONİZASYON ve ENFORMASYON EKOSİSTEMİ

ADİL VE ETKİLİ BİR İLETİŞİM DÜZENİ ARAYIŞI: MUKAVEMET, DEKOLONİZASYON VE ENFORMASYON EKOSİSTEMİ

Kongre Özet Kitapçığı
2025

Kongre Programı

**Uluslararası Marmara Lisansüstü İletişim Öğrencileri
Kongresi-4**

Adil ve Etkili Bir İletişim Düzeni Arayışı:

Mukavemet, Dekolonizasyon ve Enformasyon Ekosistemi

5-6 Mayıs 2025

**Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Kadıköy,
İstanbul**

1. Gün (5 Mayıs 2025, Pazartesi)

AZ01	09:30-10:00	Kayıt
	10:00-10:20	Açılış - Prof. Dr. Hediyeullah Aydeniz <i>Kongre Koordinatörü</i> Prof. Dr. Mehmet Emin Babacan <i>Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı ve Kongre Başkanı</i> Forum: Mukavemet, Dekolonizasyon ve Enformasyon Ekosistemi
AZ01	10:30-11:30	Prof.Dr. Hediyeullah Aydeniz Medya ve İletişim Alanının Dekolonizasyonu/Sömürgeleştirilmesi Doç. Dr. Yusuf Ziya Gökçek Bir Direniş Coğrafyası Olarak Üçüncü Sinema Doç. Dr. Haldun Narmanlıoğlu Madun konuşabilir mi? Doç. Dr. Bilge Şenyüz Dijital Eşitsizlikler ve Veri Sömürgeciliği
AZ01	12:00-13:00	Yemek Arası
	13:00-14:00	1.Oturum: Sömürgecilik, Sinema ve Temsil Oturma Başkanı: Dr. Seher Midilli 1. Korku Temelli İkna Stratejileri: Kültürel Sömürgecilik Yöntemlerinin Kızıl Goncalar Dizisi Üzerinden Göstergebilimsel Analizi / Sena Tanyeri/İstanbul Medipol Üniversitesi 2. Mangal Pandey ve Lagaan filmleri üzerinden 21. Yüzyıl Hint sinemasında sömürgecilik karşıtı filmler / Nowazes Ali Khan – İstanbul Üniversitesi / Muhammad Samsuzzaman / Selçuk Üniversitesi 3. Medya ve Güç İlişkilerinin Görsel İfadesi: They Live (1988) Filminin Analizi / Ahmet Berk Duman / İstinye Üniversitesi 4. Sinemada Kültürel Emperyalizm'in Temsili- Göstergebilimsel Bir Analiz / Seray Oruç / İstanbul Medipol Üniversitesi
	14:00-14:15	Çay/Kahve Arası

AZ01

14:15-
15:30

2.Oturum: Sinema, Self Oryantalizm ve Sömürgeci İmge

Oturum Başkanı: Dr. Bahadır Kapır

1. Kırgız Toplumunun Tarihsel Dönüşümü: 'Kurmancan Datka' Filmi Üzerinde Göstergebilimsel Çözümleme / Begim Zholdubai Kyzy / Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
2. Self Oryantalist Hafızanın Kefernahum Filmindeki Tezahürleri / Münevver Sofuoğlu / İstanbul Ticaret Üniversitesi
3. Sinemada Sömürgeci İmgelerin Kültürel Kimlik İnşasındaki Rolü: Göstergebilimsel Analiz / Selenay Soyalp / İstanbul Medipol Üniversitesi
4. Kırgız Sineması ve Dekolonizasyon: "Kırgız Mucizesi" Filmlerinde Ulusal Kimlik Arayışı / Aiana Subanova / Manas Üniversitesi

15:30--
15:45

Çay/Kahve Arası

AZ01

15:45-
17:00

3.Oturum: Dijitalleşme, Aktivizm, Savaş ve Temsil

Oturum Başkanı: Arş. Gör. Fatmanur Demir Demiralp

1. Deepfake İçeriklerinin Oluşturduğu Bilgi Dezenformasyonu ve Dijital Manipülasyon- Rusya Ukrayna Savaş Örneği/ Saadet Er / Marmara Üniversitesi
2. Suriye'deki Rejim Değişikliğinin Türk Medyasına Yansımalarının Medya Ahlakı Perspektifinde İncelenmesi / Ahmet Necati Gül/ Marmara Üniversitesi / Büşra Kızılay / Yeditepe Üniversitesi
3. Türkiye'deki Suriyeli Göçmenlerin Dijital Temsilleri / Zeynep Azra Yüksel / İstanbul Medipol Üniversitesi
4. Hacktivism ve Toplumsal Değişim- Etik Perspektiften Bir Değerlendirme / Melike Betül Yalçın / İstanbul Medipol Üniversitesi
5. Ulus Baker'in "Kanaatlerden İmajlara" Kitabı Işığında Post-Truth Çağı / Buse Koca / İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi

2. Gün (6 Mayıs 2025, Salı)

II. Gün 6 Mayıs 2025

AZ01

10:00-
11:15

4.Oturum: Sömürgecilik, Avrupamerkezcilik ve Batıdışlaşma

Oturum Başkanı: Dr. Büşra Tosun Durmuş

1. Sömürgecilik Üzerine İki Perspektif: Alexis Tocqueville ve Francisco Vitoria Üzerine Karşılaştırmalı Analiz /Ayşe Kayan / Marmara Üniversitesi
2. Western'den Marvel'a: ABD'nin Hak ve Hakimiyet Söyleminin İnşası / Volkan Çelik / Marmara Üniversitesi
3. Ruh Sağlığı Çalışmalarında Avrupamerkezcilik Paradigmaya Karşı Yeniden İnşaatçı Tavrı: Malik Bedri Örneği / Esmâ Betül Acar / Marmara Üniversitesi
4. Batıdışlaşma (de-Westernizasyon) Çerçevesinde Doğu ve Batı Literatüründe Kamusal Alan Tartışmaları / Şirvan Önce Çolak / Marmara Üniversitesi

11:15-
11:30

Kahve/Çay Arası

AZ01

11:30-
12:45

5.Oturum: Dijitalleşme, Dezenformasyon ve Veri Sömürgeciliği

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Süheyla Nil Mustafa

1. Enformasyon Ekosisteminde Dezenformasyon ve Çözüm Arayışları / Zuhâl Sönmezer / İstinye Üniversitesi
2. Forced Migration And Social Adaptation Through Digital Identities: Russian Tiktak Personalities Living In Turkey / Semay Buket Şahin / Marmara Üniversitesi
3. Instagram as a Diplomatic Tool: A Comparative Study of Türkiye Bursları / Nada Ammar Marzuq / Terbuka Üniversitesi

		4. Nefret Söyleminin Güç Dinamikleri: Filistin-İsrail Çatışmasında Söylem Analizinin Rolü / Mustafa Doğukan Başalan / Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
	12:45-13:30	Yemek Arası
AZ01	13:30-14:30	6.Oturum: Dijital İletişim, Manipülasyon ve Yapay Zeka Oturum Başkanı: Arş.Gör. Oğuz Gülleb 1. Dijital Aktivizm ve Aktivizmin Dönüşümü: Miskin Eylemcilik / Münevver Ünlü / Marmara Üniversitesi 2. Dijital Dünyada Manipülasyonun Yeni Boyutu: DeepFake / Eylül Buse Bülbül / Marmara Üniversitesi 3. Dijital Ekosistemde Yeni Medyanın Evrimi. Finansman ve Gelir Modellerindeki Dönüşüm: Freemium Modeli Üzerine Bir İnceleme / Şeyma Kurtçu / Marmara Üniversitesi 4. Yapay Zekâ Algoritmalarında Önyargı: Uluslararası Politik Görünümler / İpek Kocaman Omcacıoğlu / Marmara Üniversitesi
	14:30-14:45	Çay/Kahve Arası

		Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya <i>29 Mayıs Üniversitesi</i> Türkiye ve Ortadoğu Tarihini Yeniden Düşünmek
AZ01	14:45-16:30	Prof. Dr. Cemil Aydın --Zoom-- <i>North Carolina Üniversitesi-Chapel Hill</i> Sömürgecilik Sonrası Dünyanın Kayıp Geleceği: Günümüz Dünya Düzeni Krizini Anlamak İçin 1955 Bandung Afro-Asya Konferansı'nın Mirasını Yeniden Düşünmek

Özet

Göstergebilim, 19. yüzyılın sonlarından itibaren anlam üretme süreçlerini inceleyen bir alan olarak önem kazanmıştır. Göstergeler, yani işaretler, belirli anlamlar taşıyarak mesajların farklı yollarla aktarılmasını sağlar. Bu sayede göstergeler, bir kavramı ya da olayı birden fazla şekilde temsil ederek çok boyutlu bir iletişim imkânı sunar. Günlük hayatın bir parçası haline gelen göstergebilim, anlamı çözümleme ve yeniden inşa etme sürecinde kritik bir rol oynarken, kültürel değerler ve toplumsal yapıları inceleyen geniş bir alanı da kapsar. Bu bağlamda, kültürel emperyalizm kavramı göstergebilimle güçlü bir ilişki içindedir. Kültürel emperyalizm, baskın bir kültürün diğer kültürler üzerinde kurduğu etki ve baskıyı ifade ederken, sinema gibi kitle iletişim araçları bu etkileşimin en etkili taşıyıcılarından biri haline görülebilmektedir. Şirinler, 1980'li yıllarda televizyon ekranlarında yerini alarak dünya çapında büyük bir popülerlik kazanan bir çizgi filmidir. Sevimli mavi yaratıkların bir köyde mutlu ve uyumlu yaşamlarını konu alan Şirinler, her bir karakteriyle çocukların hayal gücünü besleyen bir dünya sunmaktadır. Bu anlatının arka planında, kültürel ve ideolojik mesajlar da gizlenebilmektedir. Şirinler 1 (Smurfs 1) filminin izlenme oranları, serinin diğer yapımlarına kıyasla daha yüksek ve genel anlamda bir uyarlama olduğu için temel oluşturmaktadır. Filmin anlatı yapısı ve karakter temsillerinde kültürel emperyalizmin izleri de açık bir şekilde görülebileceği gibi, farklı sahnelerinde ise bu kodlar kapalı olarak verilebilmektedir. Filmin hikâyesi, karakter tasvirleri ve alt metinlerde yer alan kültürel kodlar incelenerek, kültürel emperyalizmin nasıl üretildiği ve izleyiciye nasıl aktarıldığı çözümlenecektir. Bu filmde oluşturulan hikaye, izleyicilere mesajların temellerini anlatmakla beraber sonraki yapımlar için de bir temel oluşturmaktadır. Göstergebilimsel analiz, özellikle bu çalışma kapsamında, ideolojik mesajların aktarılmasında ve kültürel hegemonyanın inşa edilmesinde önemli bir araç olarak işlev görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Kültürel Emperyalizm, Şirinler 1, İdeolojik Mesajlar

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, serayoruc@gmail.com orcid: 0009-0004-1982-1447

Western'den Marvel'a: ABD'nin Hak ve Hakimiyet Söyleminin İnşası

Volkan ÇELİK²

Özet

Bu çalışma, ABD'nin hak ve hakimiyet söyleminin sinema ve film türleri aracılığıyla nasıl inşa edildiğini incelemektedir. Çalışmada, ABD'nin emperyalizm öncesi iç siyasette kıtadaki yerli halkların (Kızılderililerin) katliamı ve yerleşimcilerin kıtaya yerleşimindeki haklılık iddiası ile emperyalizm sonrası dış siyasette sömürge ve hakimiyet sahasının genişletilmesi ile küresel üstünlüğün meşrulaştırılması temalarının sinemada nasıl temsil edildiği ele alınmaktadır. Western filmlerinde yerleşimcilerin (kovboyların) “iyi” ve “haklı”, Kızılderililerin ise “vahşi” ve “kötü” olarak konumlandırılması; süper kahraman filmlerinde ise ABD kökenli kahramanların dünyayı kurtaran ve koruyan figürler olarak betimlenmesi ile “Thor” gibi başka kültür kökenli karakterlerin, kahramanların Amerikanlaşması, bu söylemsel stratejilerin örnekleridir. Klasik Western'de Kızılderili-kovboy dikotomisi, iyi-kötü, uygar-barbar ikilemleri üzerinden sürdürülürken yeni dönem Marvel karakterlerinde modern mitolojiler süper kahramanlar ile kötüler (villain) üzerinden devam etmekte ve yeni bir iyi-kötü dikotomisi oluşturmaktadır.

Çalışma, söylem ve içerik analizi yöntemleriyle seçilen örnek filmler üzerinden ilerleyecektir. Filmlerin söylemleri ile verdikleri mesajlar ve barındırdıkları ikonografik dilin sembolik anlamları inceleme konusu yapılacak ve bu süreçte Western türünden *Stagecoach* (1939), *They Died with Their Boots On* (1941), *Rio Grande* (1950) ve *The Searchers* (1956) adlı klasik örnekler ile süper kahraman türünden Marvel Sinema Evreni'nin *Avengers* filmleri [*The Avengers* (2012), *The Avengers: Age of Ultron* (2015), *The Avengers: Infinity War* (2018) ve *The Avenger: Endgame* (2019)] temel inceleme materyali olarak ele alınacaktır. Çalışmanın amacı, ABD'nin emperyalizm öncesi iç ve emperyalizm sonrası dış siyaset faaliyetlerinde kendini haklı çıkarmak için sinemayı bir araç olarak nasıl kullandığını ortaya koymak ve bu temsillerin kültürel etkilerini irdelemektir. Bu bağlamda çalışma, klasik Western türünün ABD'nin kıtanın yerli halklarını 'vahşi' ve 'tehdit' olarak kodlayarak bölgesel hak ve hakimiyetini meşrulaştırma çabalarını; süper kahraman filmlerinin ise ABD'yi küresel seviyede koruyucu ve dünyanın kurtarıcısı olarak konumlandırarak hegemonik bir söylem inşa ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Süper Kahraman, Western, Hollywood, Tür Sineması, Marvel, Emperyalizm

² Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, vcelik@marmara.edu.tr – celikvolkan58@gmail.com orcid: 0000-0002-9005-5333

Mangal Pandey ve Lagaan filmleri üzerinden 21. Yüzyıl Hint sinemasında sömürgecilik karşıtı filmler

Nowazes Ali Khan³ / Muhammad Samsuzzaman⁴

Özet

Bu çalışma, 21. yüzyıl Hint sinemasında anti-kolonyal direnişin tasvirini inceleyerek Mangal Pandey (2005) ve Lagaan (2001) filmlerine odaklanmaktadır. Hindistan'ın Britanya yönetimi altındaki sömürge geçmişini direniş, direnç ve ulusal kimlik temaları üzerinden ele alır. Mangal Pandey, Hindistan'ın bağımsızlık mücadelesinde genellikle ilk şehit olarak kabul edilir ve 1857 ayaklanmasının arkasındaki sosyo-politik motivasyonları öne çıkarıp İngiliz yönetimine karşı başlatılan isyanı, sömürge karşıtı hareketlerin kritik bir dönüm noktasını temsil eder. Söz konusu filmler göstergebilimsel analiz yöntemiyle, gösteren (biçim) ve gösterilen (anlam) ayrımı temel alınarak incelenmektedir. Bunun yanı sıra Mangal Pandey ve Lagaan film görüntüleri incelenerek Hindistan toplumu, ekonomisi ve kültürü üzerindeki İngiliz Doğu Hindistan Şirketi ve Britanya Raj'ın etkilerini nasıl temsil ettiği tartışılmaktadır. Yapılan analiz, her iki filmin de Hindistan'daki sömürge mirasları ve kolektif hafıza üzerine sürmekte olan tartışmalara nasıl katkıda bulunduğunu göstermektedir. Bu çalışma, tarihsel olayların popüler medya tarafından nasıl yeniden yorumlandığını ve post-kolonyal bağlamlarda ulusal kimlik ile direniş üzerine yürütülen güncel tartışmalara nasıl ışık tuttuğunu ortaya koymaktadır. Tarihi direniş ile modern anlatılar arasında kurulan paralellikler, bu filmlerin geçmişi sadece yeniden ziyaret etmekle kalmayıp, aynı zamanda güncel sosyo-politik hareketlerle benzerlik oluşturduğunu belirtir.

Anahtar Kelimeler: Sömürgecilik, Direniş, Hint Film, Mangal Pandey, Lagaan

³ İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, Sömürgecilik Tarihi ve Soykırım Araştırmalar, now.alikhan@gmail.com, **orcid:** 0000-0001-9734-2813

⁴ Selçuk Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, Tarih Bölümü, Tarih Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, samsuzzamanrajib@yahoo.com, **orcid:** 0000-0002-2075-1552

Korku Temelli İkna Stratejileri: Kültürel Sömürgecilik Yöntemlerinin Kızıl Goncalar Dizisi Üzerinden Göstergebilimsel Analizi

Sena TANYERİ⁵

Özet

Kitle iletişim araçlarının gelişimindeki en önemli unsurlardan biri bu araçların propaganda, bir başka deyişle ikna aracı olarak kullanılmasıdır. Özellikle ses ve görüntünün birleştiği ikinci dünya savaşında propaganda araçları önemli bir gelişim göstermiştir. Günümüzde ise yalnızca devletler değil, şirketler de izleyicileri ikna etmek amacıyla bu gücü kullanabilmektedir. Bu çalışma, *Kızıl Goncalar* dizisinde yer alan korku temelli ikna stratejileri ve kültürel sömürgecilik anlayışını göstergebilimsel bir analizle incelemektedir. Analiz, Roland Barthes'in Mitolojik Göstergebilimi çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Dizideki korku temelli ikna stratejileri ve kültürel sömürgecilik öğeleri aracılığıyla Türkiye'deki dini cemaatlerin ve tarikatların toplumsal yapıyı nasıl dönüştürdüğü incelenmeye çalışılmaktadır. Dizi, toplumsal normlara uymayanları dışlama ve korku yoluyla normlara itaat etmeye zorlama temaları etrafında şekillenmektedir. Ele alınan konu itibarıyla kadınların ve kız çocuklarının toplumsal düzene aykırı her hareketi bir tehdit aracı olarak algılanmakta; korku çekiciliği nedeniyle bu normlara uymaya zorlanmaktadır. Çalışmada, göstergebilimsel açıdan önemli sahneler üzerinde durulmakta ve dizideki başlıca ikna yöntemleri ile kültürel temsil biçimlerine dair belirgin göstergeler vurgulanmaktadır. *Kızıl Goncalar*'da korku teması üzerinden işlenen bu ikna pratiklerinin, toplumsal yapıyı nasıl dönüştürdüğü ve seküler-dindar gerilimini nasıl güçlendirdiği analiz edilmektedir. Başka bir deyişle, dizi kültürel sömürgecilik ve toplumsal baskıya ilişkin önemli bulgular sunmaktadır. Ayrıca, çalışma, dizinin toplumsal cinsiyet rolleri ve korku çekiciliği üzerinden kurulan ikna süreçlerinin Türkiye'nin toplumsal yapısındaki etkilerini anlamada bir referans noktası oluşturmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak, araştırma, bu dinamikleri çözümleyerek *Kızıl Goncalar* dizisinin Türkiye'deki kültürel algılara ve toplumsal dönüşüme nasıl yansıdığını ortaya koymaktadır. Çalışma, kapsamı gereği dizinin üçüncü bölümündeki üç sahneyle sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kızıl Goncalar, Korku Temelli İkna, Kültürel Sömürgecilik, Göstergebilim, Dini Cemaatler, Toplumsal Cinsiyet Roller

⁵ İstanbul Medipol Üniversitesi, Yüksek Lisan Öğrencisi, senatanyeri@hotmail.com **orcid:** 0009-0000-5717-5619

Sinemada Sömürgeci İmgelerin Kültürel Kimlik İnşasındaki Rolü

Göstergebilimsel Analiz

Selenay SOYALP⁶

Özet

Bu çalışma, sinema dünyasında yansıtılan, sömürgecilğe dair imgeleri analiz etmektedir. Bu bağlamda, söz konusu imgelerin kültürel kimlik inşasındaki rolüne odaklanmaktadır. Araştırma, sömürgecilik imgelerinin ideolojik işlevlerini, güç ilişkilerini ve kültürel hegemonyanın kurulmasında izlenen stratejileri kapsamaktadır. Hollywood yapımlarında sömürgecilik temsillerinin oluşturulması göstergebilimsel bir analiz çerçevesinde ele alınmaktadır. Dünya çapında geniş bir izleyici kitlesinde ulaşmış, sömürgecilik ve direniş temalarını ele alan Kanlı Elmas (2006) ve Papillon (1973) filmleri analiz edilmektedir.

Analiz kapsamında iki filmde yer verilen sömürgeci figürlerin ve yerli halkların temsillerine odaklanılarak, ırkçılık ve ayrımcılık unsurlarının işlenmesi süreci ele alınmaktadır. Bununla birlikte, analiz kapsamında bağımsızlık savaşları ve direniş hareketlerine yoğunlaşan sahnelerin görsel yansımaları da incelenmektedir. Egemen güçlerin kendi ideolojik değerlerini yayarak toplumsal normları değiştirme ve şekillendirme sürecine etkisi, kültürel hegemonya ve propaganda ekseninde değerlendirilmektedir.

Sömürgeci imgelerin egzotikleşme, barbarlık ve vahşilik gibi temalarla ilişkilendirilmesi, misyonerlik rollerinin vurgulanması ve Batı karakterlerinin üstünlüğü, araştırma kapsamında analiz edilmektedir. Söz konusu analizler, Umberto Eco'nun kuramsal çerçevesinden yararlanılarak gerçekleştirilmektedir. Bu sayede, sinemadaki ideolojik manipülasyonların ve toplumsal kabul süreçlerine dair bir çerçeve sunulması hedeflenmektedir. Dolayısıyla bu araştırma sömürgecilik temasının sinemada yeniden üretim dinamiklerine ışık tutacak bir değere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Sömürgecilik, Göstergebilim, Hollywood sineması.

⁶ İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pazarlama İletişimi ve Reklamcılık Programı, Yüksek Lisans Öğrencisi, selenay.soyalp@std.medipol.edu.tr, **orcid:** 0009-0006-0495-6992

Self Oryantalist Hafızanın Kefernahum Filmindeki Tezahürleri

Münevver Sofuoğlu⁷

Özet

Self-oryantalizm, Batı dışı olan toplumun ya da bireyin oryantalist bakışı içselleştirerek kendini “öteki” olarak yeniden üretmesi sürecini ifade eder. Edward Said’in çerçevesini çizdiği oryantalizm kavramıyla ele alındığında Batı’nın tanımlama biçiminin, Doğu tarafından benimsenerek ekonomik, politik, kültürel ve sosyal alanlarda yeniden üretilmesidir. Kavramın ortaya çıkışındaki temel etken Batı’nın Doğu’nun zihninde yer edinerek onun kendini geri kalan bir halk Batı’nın ise modernleşmenin biricik öznesi olduğunu kabul etmesidir.

Kavramın görünümüne bakıldığında sanattan edebiyata, kültürden sinemaya geniş bir alanda etkisini hissettirir. Bu alanlardan sinema, self-oryantalizmin en görünür olduğu mecralardan biridir. Kavram, sinemada Batılı bakışı içselleştiren anlatı ve temsillerin üretilmesiyle kendini gösterir. Self-oryantalist yaklaşım sinemayla toplumların hafızasında yarattığı imaj yoluyla bir kimlik kabulü sağlar. Çalışmanın örnekleme olan *Kefernahum* (2018) filmi bu bağlamda, Lübnan’ı daha geniş anlamda Orta Doğu’yu, Batılı seyircinin aşına olduğu yoksulluk, sefalet ve umutsuzluk imgeleriyle tasvir eder. Bir nevi Batı’nın Doğu’yu kriz bölgesi olarak görme eğilimini temsil eder. Bu çalışma Nadine Labaki’nin Cannes Film Festivali’nde Jüri Ödülü’nü kazanan *Kefernahum* filminin Batılı bakışla Doğulu imajının tezahürlerine bakılarak self-oryantalizmin incelemesi yapılacaktır. Çalışma filmdeki self-oryantalist öğeleri İçerik Analizi Yöntemi ile tartışmayı amaçlar. *Kefernahum* filmi kullandığı dille, yıkık harabe bir ülkeden, insanlık dışı yaşam koşullarından ve çaresiz karakterlerinden oluşan bir atmosfer yaratır. Bu anlatı Batılı izleyicinin oryantalist beklentilerini karşılayan bir estetik sunar.

Anahtar Kelimeler: Self-oryantalizm, *Kefernahum*, Lübnan, Cannes Film Festivali, İçerik Analizi

⁷ İstanbul Ticaret Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, munevversofuoglu@gmail.com, **orcid:** 0009-0008-4377-3667

Kırgız Toplumunun Tarihsel Dönüşümü: ‘Kurmancan Datka’ Filmi

Üzerinde Göstergebilimsel Çözümleme

Begim Zholdubai Kyzy⁸

Özet

Kırgız halkı, tarih boyunca önemli siyasi ve kültürel dönüşümler yaşamıştır. Tüm bu süreçlere maruz kalan Kırgız toplumu, geleneksel yaşam biçimlerini ve kültürel kimliklerini koruma ve sürdürme mücadelesi vermiştir. Ancak bu değişimler ülkenin toplumsal ve kültürel yapısında kaçınılmaz biçimde derin izler bırakmıştır. Bu çalışmada, Kırgız sinemasının önemli yapımlarından biri olan ‘Kurmancan Datka: Dağların Kraliçesi’ (2014) filmi üzerinden Kırgız toplumunun Çarlık Rusya’sının sömürgesi altındaki tarihsel dönüşüm, erel değerlerin marjinalleştirildiği, Rus kültürünün öncelikli hale getirilmiş durumu ele alınır.

Çalışmada göstergebilimsel çözümleme yöntemi kullanılarak, filmin anlatısında yer alan tarihsel, kültürel ve toplumsal dinamikler incelenmiştir. Kurmancan Datka’nın diplomasisi, yönetici figürü ve halkı yıkımdan kurtarmak için verdiği çaba, sadece bir bireyin kahramanlık hikâyesi olmanın ötesinde Kırgız halkının değişen sosyal yapısını ve dış etkiler karşısındaki direnişini simgelemektedir. Filmde öne çıkan imgeler ve semboller, Kırgız toplumunun geleneksel yapısının sömürü etkisi altında nasıl dönüştüğünü ortaya koyuyor. Çarlık Rusya’nın siyasi baskısı, geleneksel göçebe yaşam biçimi, yerleşik hayata geçiş baskısıyla yerinden edilme ve kimlik kaygılarına yol açan dönemi filmin anlatısında çarpıcı şekilde işlenmiştir. Beyaz perde aracılığıyla tarihe dair bir toplumsal hafıza inşasına nasıl katkı sağlandığını ortaya koymayı hedefleyen bu çalışmada çözümlemeler ışığında Kırgız halkının kültürel direnişi ve tarihsel kimlik arayışı tartışmaya açılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sömürgecilik, Kırgız Sineması, Kurmancan Datka, Göstergebilimsel çözümleme.

⁸ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Doktora Öğr. begincoldubay@gmail.com, orcid: 0000-0001-9029-7888

Medya ve Güç İlişkilerinin Görsel İfadesi: *They Live* (1988) Filminin Analizi

Ahmet Berk DUMAN⁹

Özet

Bu çalışma, John Carpenter'ın 1988 yapımı *They Live* (*Yaşam ve/veya Yaşıyor-Lar*) filmini, medya ve güç ilişkileri bağlamında Marshall McLuhan'ın televizyon teorisi yanı sıra ideolojik ve yapısal film eleştirisi yöntemlerine ilaveten yapısalcı eleştiri kapsamında film çözümlemesi etrafında açıklamayı amaçsal olarak gözeterek kaleme almaktadır. Buradaki yöntemsel amaçlar: Görme biçimlerinin tarihsel evriminin *tekinsiz* mirası olan dönüşümleri gözeterek, filmdeki görsel unsur yoğunluğunun üzerinden tasarlanan sinematografik anlatı evrenini, medya manipülasyonu ve güç dinamiklerini bir diğer ifadeyle medya monopolünü ve güç odaklarını güçlü kurumlar ve odak gruplar üzerinden nasıl yansıttığını açıklayabilmeyi odağına almaktadır. İşbu bağlamda giriş ve tartışma bölümünde, medya ve güç sahiplerinin çıkarlarını korumak ve erki, kültürel hegemonya bağlamıyla süreç ve durum içerisinde nasıl pekiştirdiğini, simgeleştirdiğini ve emtiasını yansıttığını anlamak için bu yöntem kullanılmıştır. Bulgular ve hipotezler açısından çalışma, reklamların, sembollerin ve film uzamının atmosferik unsurlarının medyanın insanlar üzerindeki etkisini ve güç ilişkilerini görsel olarak nasıl temsil ettiğini ortaya koymaya çalışacaktır. Sonuçta, *They Live* filminin medya eleştirisini ve güç dinamiklerini anlamak için M. McLuhan'ın televizyon teorisinin etkili bir araç olduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görme Biçimleri, Kültürel Hegemonya, Medya ve Güç, Emtia, Marshall McLuhan – Televizyon Teorisi.

⁹ İstinye Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Öğretim Görevlisi / Doktora Öğrencisi, ahmet.duman@istinye.edu.tr / ahmetberk.duman@stu.istinye.edu.tr
orcid: 0009-0000-0385-5782

Deepfake İçeriklerin Oluşturduğu Dezenformasyon ve Dijital Manipölasyon: Rusya-Ukrayna Savaşı Örneği

Saadet ER¹⁰

Özet

Teknolojinin hayatlarımızın merkezine yerleşmesi, hayatlarımızı kolaylaştırmış olsa da yazılımların her geçen gün daha da gelişmesi ve yapay zekâ temelli teknolojinin insan hayatına entegre olması potansiyel yeni tehditlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Bu tehditlerden biri de deepfake (derin sahte) olarak bilinen içeriklerdir. Makalenin konusu, deepfake içeriklerinin dijital medyada nasıl oluşturulduğu, kamuoyunda yarattığı kafa karışıklığı, dezenformasyonu ve dijital manipölasyona etkisidir. Bu araştırma, özellikle günümüzün etkili manipölasyon aracı olarak kullanılan deepfake içeriklerinin sayısının artmasının dezenformasyon yaratması ve insanların hangi bilginin doğru, hangi bilginin yanlış olduğunu ayırt etmekte zorlanmaları gibi meydana gelen sorunlara değerlendirme sunacağından önemlidir.

Bu makalede yer alan kavramsal çerçeve bağlamında 24 Şubat 2022 tarihinde başlamış olan Rusya-Ukrayna Savaşı sırasında dijital medyada manipölasyon amaçlı kamuya sunulmuş deepfake içeriklerin analizi yapılacaktır. Çalışmanın yöntemini doküman analizi ve betimsel analiz oluşturmaktadır. Kavramsal çerçevede, doküman analizi yöntemi; içerik örneklerinin değerlendirilmesinde ise betimsel analiz ve doküman analizi yöntemleri kullanılmıştır. Rusya- Ukrayna Savaşı süresince yayınlanmış olan deepfake içeriklerin bir kısmının silinmesi bu çalışmanın sınırlılığını oluştururken, silinmemiş içerikler betimsel analiz; silinmiş içerikler ise doküman analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Yapay zekâ ve derin öğrenme algoritmalarını kullanan bu teknoloji, kişilerin sesini ve görüntüsünü gerçekçi bir şekilde kopyalayarak veya değiştirerek manipölasyon tekniklerinde gelişime sebep olmuş ve insanların kolaylıkla ikna edilmesini sağlamıştır. Ayrıca dijitalleşmenin hızlandığı bilgi yayılımı, bu sahte içeriklerin saniyeler içinde geniş kitlelere ulaşmasına ve dolayısıyla dezenformasyonun yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle çalışmanın amacı, deepfake teknolojisinin oluşturduğu tehlike ortamına karşı kamuoyunda farkındalık yaratmak ve kişileri manipölasyonlara karşı temkinli olmalarına teşvik etmektir.

Anahtar Kelimeler: Deepfake, Yapay Zekâ, Dezenformasyon, Dijital Manipölasyon, Rusya- Ukrayna Savaşı

¹⁰ Marmara Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Lisans Öğrencisi saadeter611@gmail.com, orcid: 0009-0001-5151-7064

İsrail'in Filistin'in İşgali ve Mukavemete İlişkin Haberlerin Söylem Analizi

Mustafa Doğukan BAŞALAN¹¹

Özet

Nefret söylemi, toplumsal çatışmaları körükleyen ve ayrımcılığı derin bir kriz haline getiren bir iletişim aracı olarak, özellikle Filistin-İsrail çatışması gibi uzun yıllardır süregelen bir kriz bağlamında dikkat çekici bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, Filistin-İsrail çatışmasındaki nefret söyleminin nasıl üretildiğini ve bunun güç dinamikleri üzerindeki etkilerinin söylem analizi yöntemleriyle bugünün gündeminde yer alan konunun nasıl incelenebileceğini ele almaktadır. Çalışma, nefret söyleminin politik, ideolojik ve kültürel boyutlarını ortaya koyarak çatışma içinde olan tarafların söylemleri üzerinden güç ilişkilerinin nasıl şekillendiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada ilk olarak, nefret söyleminin kavramsal çerçevesi ve tarihsel olarak bağlamı ele alınacaktır. Özellikle nefret söyleminin medya aracılığıyla yayılımında, toplumda nasıl bir algı oluşturduğu ve toplumu nasıl etkilediği incelenmiştir. İkinci bölümünde ise, Filistin-İsrail çatışmasında özellikle İsrail tarafından söylenen nefret söylemlerinin ideolojik temellerine odaklanmaktadır. Bu bağlamda, söylem analizi yöntemiyle çatışmaya taraf olan aktörlerin ürettiği nefret söylemlerinin dilsel ve söylemsel yapıları incelenmiştir.

Bu çalışma, Filistin-İsrail çatışması bağlamında nefret söyleminin çok boyutlu analizini sunarak, gelecekte de bu alanda yapılacak çalışmalara önemli katkılar sağlamayı hedeflemektedir.

Sonuç olarak, çalışma nefret söyleminin sadece iletişimsel bir olgu olmadığını aynı zamanda güç ve ideoloji ile de iç içe geçmiş bir mekanizma olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kapsamda söylem analizinin, çatışmaların ilerleyen zamanlardaki çözüm süreci için barışçıl ve sürdürülebilir yolların belirlenmesinde kritik bir rol oynayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Filistin-İsrail, nefret söylemi, güç dinamikleri, ideolojik temeller.

¹¹ Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, dokayazilim@gmail.com, **orcid:** 0009-0008-8873-1102

Ulus Baker'in “Kanaatlerden İmajlara” Kitabı Işığında Post-Truth Çağı

Buse Koca¹²

Özet

Gerçek ve sahte arasındaki sınırları bulanıklaştıran deep fake teknolojisi, görsel ve işitsel içeriklerin manipülasyonu için kullanılan güçlü bir araçtır. Yaşanılan deneyimin yoğunluğuyla birlikte kanaatleri daha kolay şekillendiren videolar, sosyal medya mecraları aracılığıyla hızla yayılmaktadır. Deep fake teknolojisi ile hazırlanan videoların dezenformasyon, manipülasyon ve algı yönetimi amaçlarıyla kullanımı bilginin güvenilirlik açısından sorgulanmasına yol açmaktadır. Sosyal medya platformları aracılığıyla yayılan yanlış bilginin neden olduğu güven azalmasıyla ilişkilendirilebilecek “post-truth” kavramı doğru bilginin ne olduğu sorusunu gündeme getirmektedir. Post-truth çağında, bireyler bir konu hakkındaki görüşlerini nesnel gerçekler yerine kişisel duygu ve inançlara dayanarak oluştururlar. Herkesin kendi duygu ve görüşlerini paylaşabildiği bilgi ve birikim çağı, Baker'in *Kanaatlerden İmajlara: Duygular Sosyolojisine Doğru* kitabında söz ettiği “kanaatlerin kanaati haline gelen sosyoloji” perspektifinden incelenecektir. Baker'in bakış açısına göre iletişim, yalnızca rasyonel bir bilgi aktarma aracı değil, aynı zamanda duysal deneyimlerin duyguları şekillendirdiği dinamik bir yapıdır. İletişim, duygu, düşünce ve bilginin salt iletilmesinden ziyade, ortaya çıkacak yeni duygu ve düşüncelerin deneyimlenmesi ve anlamlandırılması sürecini kapsar. Yaşamın her alanında var olan iletişim, anlayışı mümkün kılan ve toplumsal gelişimi destekleyen bir köprü görevi görür. Algoritmaların kullanıcının ilgi alanlarına göre gösterdiği içerik, onları, görüşleriyle uyumlu bir filtre balonuna koyarak post-truth'u beslemektedir. Görüşlerin yer aldığı içerikler, farklı kullanıcıların bilgi ve algı filtreleri aracılığıyla yeniden yorumlandığında ortaya çıkan şey bilgiden çok, bir duygu yumağı olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, deep fake teknolojisiyle oluşturulan duysal içeriklerin kullanıcılarda yarattığı duysal etkilerin, post-truth çağıyla uyumlu bir kanaatler akışına sebep olduğunu göstermektir.

Anahtar Kelimeler: Deep fake, dezenformasyon, manipülasyon, algı yönetimi, post-truth, duygu

¹² İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Yeni Medya ve İletişim Yönetimi Bölümü Arş. Gör., buse.koca@yeniuyuzil.edu.tr, **orcid:** 0009-0009-4834-7373

Özet

Çalışmada dijital çağda enformasyon ekosisteminin dönüşümünü, dezenformasyonun ortaya çıkışını ve bu olgunun toplumsal, siyasal ve bireysel düzeyde yarattığı etkileri incelemek amaçlanmaktadır. Çalışma ayrıca, dezenformasyonla mücadeleye yönelik çözüm önerileri ve stratejileri tartışarak, bu konuda daha sağlıklı bir dijital ortam yaratılmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Amaç, dezenformasyonun tanımını, türlerini ve yayılma biçimlerini detaylandırmak ve etkili çözüm arayışlarını ele alarak, dijital medya ortamında sağlıklı bilgi akışını teşvik etmektir. Çalışmanın kapsamı, dezenformasyon olgusunun dijital medya ve sosyal medya üzerindeki etkilerini, özellikle seçim süreçleri, toplumsal kutuplaşma ve bireysel algı yönetimi üzerindeki etkilerini kapsamaktadır. Ayrıca, dezenformasyonun kriz dönemlerinde (pandemi, savaş, afetler vb.) daha da artan etkileri vurgulanmaktadır. Çalışmada, teknolojik, hukuki ve medya okuryazarlığı alanlarındaki çözüm arayışları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. İlgili çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Dijital medya platformlarındaki dezenformasyon örnekleri, haber kaynakları, akademik literatür ve yasal düzenlemeler üzerine yapılan incelemelerle dezenformasyonun doğası, yayılma biçimleri ve etkileri derinlemesine analiz edilmiştir. Çözüm önerileri ve stratejiler de literatür taraması ve örnek olay incelemeleriyle desteklenmiştir. Çalışmanın bulguları, dezenformasyonun dijital medya ortamında hızla yayılan ve farklı araçlarla desteklenen bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Kriz dönemlerinde dezenformasyonun etkilerinin daha da belirginleştiği ve toplumsal düzeni derinden sarsan sonuçlar doğurabileceği saptanmıştır. Teknolojik çözümler, özellikle yapay zeka destekli doğrulama sistemlerinin ve platform moderasyon politikalarının etkinliğini artırma potansiyeline sahiptir. Ancak, bu çabaların etkin olabilmesi için dijital okuryazarlık eğitiminin yaygınlaştırılması ve medya kullanıcılarının eleştirel düşünme becerilerinin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Hukuki ve politik düzenlemeler, dezenformasyonun yayılmasının önüne geçmek için gerekli yasal çerçeveleri sunmakta, ancak sansür ile ifade özgürlüğü arasında hassas bir denge kurulması gerektiği ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Medya, enformasyon, dezenformasyon, teknoloji, dijital okuryazarlık

¹³ Doktora Öğrencisi, İstinye Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İletişim Bilimleri Doktora Programı, zuhalbayhan@hotmail.com , orcid: 0000-0002-9685-5745

Yapay Zekâ Algoritmalarında Önyargı: Uluslararası Politik Görünümler

F. İpek (Kocaman) Omcacioğlu¹⁴

Alaattin Aslan¹⁵

Özet

Yapay zekâ, günümüzde her ne kadar teknolojik bir yenilik olarak karşımıza çıkmış olsa da bu yeniliğin sadece teknoloji alanında değil, politik ve ekonomik süreçlerde de etkili bir rol ile hayatımızda yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmada yapay zekâ algoritmalarının, tarafsızlığı; hangi bilgileri sansürledikleri ya da önceliklendirdikleri bağlamında önemli bir tartışma konusu olarak gündeme taşıdığı incelenmektedir. Rusya ve Google arasındaki dava süreci, algoritmaların, politik önyargıları nasıl şekillendirebileceğine dair dikkat çekici bir örnek olarak kabul edilebilir. Bu önyargılar dijital etik kapsamında; tasarım, kullanım ve toplumsal etki alanlarında üç boyutlu bir şekilde incelenecektir. Bu bağlamda, yapay zekâ algoritmalarındaki önyargıları azaltmak için hangi unsurlara önem verilmesi gerektiği ve bu sürecin yalnızca teknolojik değil, aynı zamanda hem etik hem de politik bir mücadele alanı olduğu düşüncesi temel alınmıştır.

Rusya-Ukrayna Savaşı, Filistin-İsrail çatışmaları veya ABD-Çin teknoloji rekabeti gibi uluslararası ekonomik ve politik durumlar, yapay zekâ algoritmalarının dezenformasyonu yayma veya taraflı içerikleri destekleme potansiyeline birer örnek oluşturmaktadır. Bu taraflı içerikleri tanımlamak ve sınıflandırmak için kullanılan gölge yasaklama (shadow banning), Algospeak/Voldemorting, hedefli saldırılar, De-Amplification ve algoritma önyargısı kavramları ele alınarak bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada yapay zekâ teknolojilerinin politik ve ekonomik çıkarlar doğrultusunda manipüle edilebileceğini gösteren örnekler üzerinde durulmuştur. Araştırma için nitel araştırma yöntemlerinden yazılı belge analizi ve örnek olay araştırması ile veriler toplanmış ve bu veriler analiz edilmiştir. Bu bağlamda yapay zekâ teknolojilerinin politik ve ekonomik çıkarlar doğrultusunda manipüle edilebildiği; bunun da kutuplaşma ve dezenformasyonun toplumsal düzeyde yayılmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, algoritma önyargıları, algoritmik bias, dezenformasyon, dijital etik, dijital ahlak, veri çeşitliliği, toplumsal etkiler.

¹⁴ Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yüksek Lisans, fipekkocaman@gmail.com, orcid: 0009-0009-4293-7903

¹⁵ Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Dr. Öğr. Üyesi, alaattin.aslan@marmara.edu.tr orcid: 0000-0001-5053-9256

Ruh Sağlığı Çalışmalarında Avrupamerkezci Paradigmaya Karşı Yeniden İnşacı Tavır

Malik Bedri Örneği

Esma Betül Acar¹⁶

Özet

Modern dönemde bilimsel çalışmalar ve bilgi üretimi, 1815 sonrasında modern üniversitenin yeniden yapılandırılması ile ortaya çıkan ve epistemik cemaatlerin belirleyici olduğu şartlarda başlamıştır. On dokuzuncu yüzyılda şekillenen ve yüz yılın sonuna doğru kurumsallaşma sürecini tamamlayan sosyal bilimlerin üzerine inşa edildiği bilimsel bilgi paradigması, tarihsel-toplumsal bağlamı göz ardı ettiği bir evrensellik iddiasından da hareketle dogmatik bir karaktere büründüğü tartışmalarına yol açmıştır. Bu doğrultuda modern dönem üniversitelerinin bilimsel çalışma ve arayışları, bilgiyi evrensel niteliğe ve niteliği ortaya koyma iddiasına taşıyan otorite, başta metodolojik boyutlar olmak üzere, bilgi üretim pratikleri ile bilginin neliği üzerindeki tartışmalara muhatap olmuştur.

Süreç içerisindeki bilgi üretim arayış ve tartışmaları ile ortaya çıkan yeni disiplinlerden psikolojinin kurumsallaşmasından önce ruh sağlığı ile ilgili yapılan ilk çalışmaların 18.yy Avrupa merkezinde şekillendiği görülmektedir. Dahası bilgi üretici aktörün, içinde yetiştiği ve bilgi ürettiği tarihsel ve toplumsal bağlam dikkate alındığında, bilginin toplumsal ve kültürel bağlamda farklılığı kabul edilmelidir. Dolayısıyla üreticisinden bağımsız bilginin, evrensel geçerliliği tartışma konusu olabilirken, bu hassasiyetle yapılan çalışma ve değerlendirmeler de çoğul bilgi paradigmalarının çıkışına sebep olmuştur. Batı merkezli bilimlere yönelik başat eleştiriler, odağında yalnızca Batı toplumu ve onun da belirli bir dönemine özgü tarihsellikte üretilen bilgilerin evrensel hakikat taşıdığı iddiasıyla bütün dünyaya yayılmasıyla tüm farklılıkları göz ardı etmesidir denilebilir.

Bu noktada çalışmamızın kapsamı, 19. yy'dan itibaren Avrupa merkezci paradigmayla şekillenen bilimsel çalışmaların eleştirisinin ötesinde, Batı-dışı dünyanın siyasi olarak sömürgecilikten kurtuluşunun ardından, bilginin ve bilimsel bilginin dekolonizasyonu odağında ruh sağlığı alanındaki bilimsel bilgi Malik Bedri örneği ile sınırlı tutulmuştur. Bilginin ve bilimsel bilginin dekolonizasyonu kavramlarının literatürel anlamlarının netleştirilmesiyle beraber, modern dönem ruh sağlığı çalışmalarının içinde yeniden inşacı bir tavır olarak Malik Bedri'nin çalışmaları nitel yöntemlerden eleştirel söylem analizi tekniği ile değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Avrupamerkezci Ruh Sağlığı Bilgisi, Yeniden İnşa, Malik Bedri

¹⁶ Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Doktora Öğrencisi, esmaebb@gmail.com, **orcid:** 0000-0003-0014-6977

Zorunlu Göç ve Dijital Kimlikler Yoluyla Sosyal Uyum

Türkiye'de Yaşayan Rus TikTok Kişilikleri

Semay Buket ŞAHİN¹⁷

Özet

Sosyal medya hakkında öğrendiklerimizin çoğu günlük hayatımızda kullandığımız uygulamalardan kaynaklansa da, bu yeni medya ekolojisinin -iletişim araçlarının insan algısını, anlayışını, duygularını ve değerlerini nasıl etkilediği- durumu belirsizdir. Bu makale, Türkiye merkezli Rus influencer topluluklarının TikTok'taki çok alanlı bir etnografik çalışmasını temel alarak, platform bazlı yaratıcı işçinin kimliğini nasıl yeniden inşa ederek kültür endüstrisi medyasının bir öznesi haline geldiğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Kültür endüstrisinin merkezinde yer alan hızlı tüketim ve üretim süreçlerinin sosyal medya kanalları üzerinden öznelere dayandığını ve böylece farklı bir kültüre uyum sağlamada ve o kültüre entegre olmada faydalı bir faktör olduğunu öne sürüyorum. TikTok üzerine yapılan iki benzer çalışma, bu platformlaştırılmış kültür endüstrilerinin rolünü ve dijital bir ekoloji yaratma üzerindeki etkilerini göstermiştir. Ancak, bu alandaki çalışmalar influencer'ların sosyal kimliğe uyum süreçlerine odaklanmamıştır. Bu makale, son dönem Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle göç etmek zorunda kalan Rus göçmenlerin ve sosyal medya kişiliklerinin, bu yeni sosyal platformları kültürel adaptasyon ve kimlik oluşum çabalarında nasıl kullandıklarını, bu platformların geleneksel kültür endüstrilerinden daha açık ve liyakate dayalı yapıları ışığında incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, bu makalede ele alınacak bir diğer konu, Türk izleyicilerin bu adaptasyon sürecine nasıl tepki verdiği ve yeni sosyal medya platformlarının yapısının daha derin bir kültürel hareketliliği ne ölçüde mümkün kıldığı olacaktır. Böylece, üretici ve izleyici arasında önemli bir etkileşim olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda, Rus influencer'ların platformlar aracılığıyla Türk izleyicilerle nasıl bir bağ kurduğunu da ortaya koymak ve olası dekolonizasyon durumlarında enformasyon ekosisteminin yeni adapte olunan toplumda nasıl kurulduğunu iki toplumun birbirine yaklaşımı üzerinden incelemek hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: medya ekolojisi, TikTok, dijital etnografi, dijital kültür endüstrisi, sosyal kimlik teorisi, dekolonizasyon

¹⁷ Marmara University, Radio, Television and Cinema Department semay.buket@marun.edu.tr orcid: 0000-0002-8503-2903

Türkiye’deki Suriyeli Göçmenlerin Dijital Temsilleri

Zeynep Azranur YÜKSEL¹⁸

Özet

Bu çalışma, 27 Kasım 2024 – 8 Aralık 2024 tarihleri arasındaki dönemde, Türkiye’de ikamet eden Suriyeli göçmenlerin sosyal medya platformlarındaki temsillerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Ağ Teorisi çerçevesinde göçmenlerin Facebook’taki kimlik inşaları ve toplumsal dayanışma süreçlerini dijital içerik analizi yöntemiyle incelemektedir. Facebook, politik içeriklerin yoğun paylaşımı, güncel tartışmaların merkezi olması ve kullanıcı etkileşimlerinin kolayca izlenebilmesi nedeniyle veri toplamak için ideal bir sosyal medya platformu olarak öne çıkmaktadır. Çalışmanın sınırlılıkları kapsamında analiz, takipçi sayısı yüksek Suriyeli göçmenlere ait sosyal medya hesaplarının, 27 Kasım 2024 – 8 Aralık 2024 tarihleri arasında yayımladıkları görsel ve metin içerikleri ile sınırlandırılmıştır. Bu tarih aralığı, Suriye Cumhurbaşkanı Beşar Esad’ın görevden ayrılmasına ilişkin gelişmelerin gündemde olduğu bir dönem olarak dikkat çekmektedir. Çalışma kapsamında seçilen içeriklerin politik, kültürel ve toplumsal bağlamlarıyla birlikte incelenmesi amaçlanmıştır. Analiz sürecinde, paylaşımlarda öne çıkan temalar, kullanılan dil ve temsil biçimlerine odaklanılmış, bu unsurların göçmenlerin kimlik inşası ve toplumsal dayanışma süreçlerine katkısı incelenmiştir. Bu çalışmanın, yeni medya ve göç çalışmalarına hem teorik hem de pratik açıdan önemli katkılar sunması öngörülmektedir. Özellikle, dijital ağların göçmen topluluklarının iletişim biçimlerini, kimlik inşası süreçlerini ve toplumsal dayanışma pratiklerini nasıl şekillendirdiğine dair daha derinlemesine bir anlayış geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, bu araştırma, dijital platformların göçmenler için sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kimliklerini ifade ettikleri ve kolektif dayanışma ağları oluşturdukları bir alan olarak işlev gördüğünü ortaya koyarak literatüre güncel bir örnek üzerinden katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli göçmenler, Dijital temsiller, Facebook, Ağ teorisi

¹⁸ İstanbul Medipol Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, z.azrayuksel@gmail.com, orcid:0009-0007-1479-6969

Hacktivizm ve Toplumsal Değişim: Etik Perspektiften Bir Değerlendirme

Melike Betül YALÇIN¹⁹

Özet

20. yy'nin ikinci yarısında özellikle teknolojinin gelişimiyle birlikte, hayatımızdaki birçok alanda değişim ve dönüşümler meydana gelmiştir. Özellikle internet ve internet teknolojilerini kullanan cihazların gelişimi sağlıktan güvenliğe, güvenlikten eğitime kadar birçok alanda köklü değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Sözü edilen köklü değişikliklere istinaden kitlelerin kendilerini ifade etme ve toplumsal olaylara çeşitli yollarla tepki gösterme biçimlerinde birtakım değişimler meydana gelmiştir. Toplumsal ve politik konularda tepki göstermek amacıyla yapılan eylem hareketi olarak tanımlanan aktivizm bir döngü içerisine girerek dijital aktivizm denilen olgunun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu bağlamda dijital aktivizmin bir türü olan hacktivizm öne çıkan kavramlardan biri olmuştur. Bununla birlikte hacktivizm çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. “Hack” ve “aktivizm” kelimelerinin birleşiminden meydana gelen hacktivizmin amacı herhangi bir zarar vermeden siyasal ve toplumsal bir konu hakkında duruş sergilemektir. Bu noktada bünyesinde farklı özellikler barındıran hackerlar ile amaç bakımından ayrılmaktadır. Ancak günümüzde hacktivist ile hacker terimleri birbirleri ile karıştırıldığı için hacktivizm'in etik olup olmadığı bir tartışma konusu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma kapsamında öncelikle dijital aktivizm kavramı ele alınacak, ardından konu ile ilgili gerekli tanımlar yapıp hacktivizm'in gelişim süreci açıklanacak, akabinde hacktivizm ve etik ilişkisinin daha iyi anlaşılabilmesi için etik konusuna da değinilecektir. Bu çalışmanın amacı nitel araştırma desenlerinden biri olan derinlemesine mülakat tekniği kullanılarak ve katılımcıların ele alınan konuya ilişkin hazırlanan sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek “hacktivizm kavramı etik midir?” sorusuna cevap bulmaktır. Çalışma 10 adet gönüllü katılımcıdan oluşacaktır. Katılımcıların ismi gizli tutulacak ve “K1”, “K2”, “K3” gibi kodlarla belirtilecektir. Çalışma kapsamında katılımcılara hacktivizm kavramı, hacktivizm-etik ilişkisi ve hacktivizm-toplum ilişkisi gibi başlıklar altında çeşitli sorular sorulacak olup katılımcıların sorulara vereceği cevaplar ve analizlerine “Bulgular” başlığı altında detaylı olarak yer verilecektir. Araştırmanın bulguları kapsamında, hacktivizm kavramının sınırlarının tam olarak belirlenemediği için kimileri hacktivist faaliyetlerde bulunan kişileri/grupları “kahraman” olarak konumlandırırken kimileri ise bunları “suçlu” olarak konumlandırmaktadır. Diğer bir yandan hacktivizm – etik ilişkisi tartışmalı bir alan olarak yorumlanmaktadır. Bu yüzden kimi durumlarda hacktivist faaliyetlerde kamu yararı gözetme maksadıyla bilgi sistemleri kullanılarak

¹⁹ İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, melike.yalcin@std.medipol.edu.tr, **orcid:** 0009-0001-6435-8381

yapılan protestolar etik ve meşru bulunmakta olup kimi durumlarda ise bu eylemlerin izinsiz ve yasa dışı yollarla yapılması durumu etik çerçevenin dışına çıkardığından bahsedilebilir. Son olarak bu bölümde bazı önerilere yer vermek gerekirse, Hactivizm ile ilgili Türkçe literatürde yapılan çalışmaların sayısı kısıtlıdır. Buna istinaden Hactivizm ile ilgili literatüre daha fazla çalışma kazandırılarak ileride bu alanla ilgili çalışmalar yürütecek olan araştırmacılar için daha fazla kaynağa ulaşma olanağının sağlanmasının yanında hactivizm ile ilgili daha fazla çalışma yapılarak bu kavramın daha net bir çerçeve içerisine yerleştirilmesi önerilmektedir. Bunun yanında hactivistler hackerlar ile bağdaştırıldığından dolayı hactivizmin dijital aktivizm türleri arasında yer almadığı düşünülmektedir. Hactivizm ile ilgili süregelen bu algıyı değiştirmek için daha fazla çalışma yapılması ve kaynakların çoğaltılması da önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hactivizm, Dijital Aktivizm, Hacker, Etik, Toplumsal Değişim

Kırgız Sineması ve Dekolonizasyon “Kırgız Mucizesi” Filmlerinde Ulusal Kimlik Arayışı

Tologon SABYRBEKOV²⁰,

Aiana SUBANOVA²¹

Özet

Tarihsel süreç incelendiğinde, bugünkü Kırgız Cumhuriyeti toprakları pek çok devlet, hanlık ve beylik tarafından yönetilmiş, farklı milletler ve topluluklar bu coğrafyada yaşayarak edebiyat, resim, mimarlık ve sinema gibi sanat dallarında önemli eserler üretmişlerdir. Orta Asya'nın kültürel çeşitliliğinde Tarihî İpek Yolu'nun oynadığı rol büyüktür. Türk dünyasının en eski topluluklarından biri olan Kırgızlar, Moğol İmparatorluğu, Hokand Hanlığı ve Sovyetler Birliği gibi siyasi yapılar içinde varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Sovyetler Birliği döneminde, Kırgız sineması ilk adımlarını atmıştır. 1960'lerden itibaren gelişmeye başlayan Kırgız sineması, sanat dünyasında “Kırgız Mucizesi” olarak adlandırılan bir hareketin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu dönemde yetişen M. Ubukeev, T. Okeyev, G. Bazarov ve B. Şamşiyev, Kırgız kültürel kimliğini beyaz perdeye taşıyan ilk Kırgız yönetmenler olmuşlardır. “Taygak Keçüü” (1964), “Bakaydın Cayıtrı” (1966), “Samançının Colu” (1967) ve “Karaş-Karaş okuyası” (1968) gibi ilk uzun metrajlı filmleri, Kırgız halkının yaşam tarzını, doğa ile ilişkisini ve toplumsal değerlerini sinematik bir dille anlatan eserlerdir. Ancak bu döneme kadar Kırgız sineması, genellikle Rus yönetmenlerin elinde şekillenmiştir. “Pereval” (1959) ve “Saltanat” (1955) gibi yapımlarda Kırgız kimliği egzotik bir arka plan olarak sunulmuş, halkın dünyayı algılama biçimi ise yüzeysel anlatılmıştır.

Bu çalışma, “Kırgız Mucizesi” sinemasının dekolonizasyon perspektifinden analizini amaçlamaktadır. Literatür taraması yöntemiyle Kırgız sinemasının tarihsel gelişimi açıklanmış, ardından içerik analizi ile seçilen dört film incelenmiştir. “Kırgız Mucizesi” ilk temsilci yönetmenlerin hangi sanatsal ve anlatsal yöntemleri kullanarak Sovyet ideolojisinin dayattığı kültürel çerçevelerin dışına çıkmaya çalıştığı ve Kırgız ulusal kimliğini sinema aracılığıyla nasıl yeniden inşa ettikleri tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda, “Kırgız Mucizesi” filmlerinin, Sovyet baskısı altında dahi gizli bir dekolonyal direnişin parçası olduğu ve yerli halkın anlatılarını ön plana çıkardığı ortaya konmuştur. Bu çalışmanın,

²⁰ Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim fakültesi, 2103.03004@manas.edu.kg, [orcid: 0009-0008-2697-8089](https://orcid.org/0009-0008-2697-8089)

²¹ Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim fakültesi, 2103.03001@manas.edu.kg, [orcid: 0009-0008-6973-5298](https://orcid.org/0009-0008-6973-5298)

Dünya sinema tarihinde Kırgız sinemasının ulusal kimlik inşasındaki rolü ve postkolonyal sinema çalışmaları için katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Kırgız Sineması, Dekolonizasyon, Ulusal Kimlik

Suriye’deki Rejim Değişikliğinin Türk Basınına Yansıması

Medya Ahlakı ve Etik İlkeler Üzerine Bir İnceleme

Ahmet Necati Gül

Büşra Kızılay

Özet

2010 yılında Tunus'ta başlayan ve Arap Baharı olarak adlandırılan süreç, Ortadoğu'da çok sayıda ülkeyi etkilemiştir. Arap Baharı olarak bilinen halk hareketi, Suriye’de de halkın demokrasi ve özgürlük talepleri için masum gösterilerle başlamıştır. Fakat Baas rejiminin sert müdahaleleri, bu eylemleri kısa sürede iç savaşa dönüştürmüştür. Yaklaşık 13 yıl süren savaş, 8 Aralık 2024 tarihinde muhalif güçlerin Suriye'nin başkenti Şam'a girmesi ve Baas Partisi rejiminin devrildiğini ilan etmesiyle sona ermiştir. Suriye’deki iç savaş ve rejim değişikliği, uluslararası mecrada ses getirmiş bu sebeple medyada da geniş yer bulmuştur.

Çalışmada, Suriye'de yaşanan siyasi dönüşümün Türk medyasına nasıl yansıdığı medya ahlakı açısından ele alınmıştır. Teun van Dijk’ın eleştirel söylem analizi modelinin kullanılacağı araştırmada, haber dili, kullanılan söylemler ve medya ahlakı ilkeleri göz önünde bulundurularak medyanın bu süreçteki rolü incelenmiştir. Bu model ile, rejimin devrildiği günün ertesi gün olan 9 Aralık 2024’te Cumhuriyet, Sözcü, Akşam, Birgün, Milli Gazete, Türkiye ve Yeni Akit gazetelerinin Suriye temalı ilk sayfa haberleri analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Medya Ahlakı, Söylem Analizi, Gazetecilik Meslek İlkeleri, Suriye Rejimi

Sömürgecilik Üzerine İki Perspektif

Alexis Tocqueville ve Francisco Vitoria Üzerine Karşılaştırmalı Analiz

Ayşe Kayan

Özet

Bu bildiri, 19. yüzyıl Fransız düşünürü Alexis de Tocqueville ile 16. yüzyıl İspanyol hukukçu ve teolog Francisco de Vitoria'nın, sömürgecilik ve "öteki" kavramlarına yaklaşımlarını karşılaştırmalı olarak analiz etmektedir. Tocqueville Sömürge ve Kölelik ile Vitoria Dersler kitapları temel alınarak, "haklı savaş" kuramı, ötekileştirme stratejileri, meşruiyet çabaları ve zorunluluk söylemleri tarihsel bağlamda irdelenmiştir. Çalışma, geçmişin sömürgecilik pratiklerinin günümüzde biçim değiştirerek nasıl sürdüğünü ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: sömürgecilik, öteki, Vitoria, Tocqueville, haklı savaş, ulusal zorunluluk

Batıdışlaşma (de-Westernizasyon) Çerçevesinde Doğu ve Batı Literatüründe Kamusal Alan Tartışmaları

Şirvan Önce Çolak

Özet

Kamusal alan kavramı özellikle medya ve iletişim çalışmalarında önemli bir yer tutmaktadır. Ancak genellikle Batı literatüründe genellikle burjuva kamusalılığı çerçevesinde değerlendirilen kavramın ortaya çıktığı sosyolojik şartların dünyanın geri kalanından oldukça farklı olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla akademik literatürün Batı kavramlarıyla kolonizasyonu önemli bir sorun olarak belirmektedir. Bu çalışmada Batıdışlaşma (de-Westernizasyon) çerçevesinde Türk akademiyasındaki kamusal alanla ilgili kavramlaştırmalar incelenmiştir. Karşılıklı literatür analizine dayanan araştırmada, Doğu ve Batı'daki kamusal alan dinamiklerinin benzerlik ve farklarının belirlenmesine odaklanılmıştır. Bulgulara göre Doğu ve Batı arasındaki tarihsel ve yapısal ayrım, kamusal alan kavramının evrensel değil, bağlamsal bir niteliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle Batı'da geliştirilen teorik çerçevelerin Doğu toplumlarına doğrudan uygulanması, analitik olarak sınırlı kalmakta ve yerel özgünlükleri göz ardı etmektedir. Doğu toplumlarının kamusal alan deneyimini anlayabilmek için tarihsel bağlamı dikkate alan, yerel toplumsal yapıyı gözetken ve farklı kamusalılık biçimlerini kapsayan çoğulcu bir yaklaşım gereklidir.

Anahtar kelimeler: Kamusal alan, Doğu, Batı, literatür, de-westernizasyon, medya, iletişim

Instagram as a Diplomatic Tool: A Comparative Study of Türkiye Bursları Awardee's Role in Promoting Turkey's Image in Indonesia and Kyrgyzstan

Nada Ammar Marzuq

Abstract

Public diplomacy plays a crucial role in enhancing a country's soft power by promoting national values, building mutual understanding, and fostering international relationships. With the rise of social media, platforms like Instagram have become key tools for nations to engage with foreign audiences and influence public perceptions. Since 2002, Turkey has been using its Türkiye Bursları scholarship program as a strategic public diplomacy tool to strengthen its global influence. This study examines how Türkiye Bursları awardees in Indonesia and Kyrgyzstan use Instagram to promote Turkey's image and contribute to its soft power goals. The research employs a content analysis approach to investigate Instagram posts, alongside semi-structured interviews with awardees, to explore the effectiveness of these strategies. Although these countries have different cultural, historical, and geopolitical backgrounds, both share unique relationships with Turkey shaped by common values and cooperation. By comparing these contexts, the research shows how awardees adjust their Instagram strategies to fit each country's distinct environment, demonstrating Turkey's adaptability in global diplomacy. Additionally, the study explores how Instagram serves as a tool in the current war of narratives and information management, particularly in combating misinformation and promoting positive narratives in today's digitally connected world.

Keywords: public diplomacy, soft power, Türkiye Bursları, social media, Indonesia, Kyrgyzstan, war communication

DİJİTAL AKTİVİZM VE AKTİVİZMİN DÖNÜŞÜMÜ

MİSKİN EYLEMCİLİK

Münevver ÜNLÜ

Özet

İnternet ve gelişen teknolojilerle birlikte aktivizm kavramı da değişime uğramıştır. Bu değişim dijital aktivizm olarak adlandırılmıştır. Dijital aktivizm internet veya sosyal medya ortamlarında beğeni, paylaşım, imza kampanyaları gibi çeşitli yollarla gerçekleştirilen aktivizm faaliyetleridir. Dijital ortamlarda kendini aktivist olarak tanımlayan bireyler fikirlerini, tepkilerini sadece dijital ortamda paylaşmayı tercih ederlerse miskin eylemcilere dönüşebilirler. Çalışmanın içeriğinde dijital aktivizm ve miskin eylemcilik kavramsal çerçevede incelenmiştir. Çalışmanın amacı dijital aktivizmin toplumsal hareketleri desteklediğini ancak miskin eylemciliğin yeterli olmadığını Evgeny Morozov'un da görüşleri temel alınarak açıklamaktır. Çeşitli kaynak taramaları, dünyada ve ülkemizde yaşanan dijital aktivist hareketlerin toplumsal değişimi desteklediğinin göstergeleri olan örnekler, çevrimiçi imza kampanyalarının yapıldığı Change.org sitesindeki miskin eylemcilik örneği göz önüne alınarak dijital aktivizmin toplumsal hareketleri desteklediği, aktivizmi geliştirdiği ve miskin eylemciliğin tek başına yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital aktivizm, miskin eylemcilik, toplumsal hareketler.

Dijital Dünyada Manipölasyonun Yeni Boyutu

DeepFake

Eylöl Buse Bülöl

Özet

Son yıllarda dijital teknolojilerdeki hızlı gelişmeler, bilgi üretim ve paylaşım süreçlerini köklöl bir şekilde dönüştürmüştür. Bu dönüşüm, bireysel ve toplumsal yaşamda pek çok fırsat sunarken aynı zamanda ciddi tehditleri de gündeme getirmiştir. Manipölasyon ve algı yönetimi, tarih boyunca toplumları istenilen politikaya uygun hale getirmek veya gündem oluşturmak amacıyla kullanılan etkili araçlar olmuştur. Teknolojik gelişmelerle bu yöntemler değişse de amaç aynı kalmıştır. Günümüzde bu süreçlerin en ileri noktalarından biri DeepFake teknolojisidir. DeepFake, gerçek ile kurgu arasındaki sınırları bulanıklaştırarak dijital dünyanın kırılğan yapısını gözler önüne sermektedir.

DeepFake, yapay zekâ ve makine öğrenimi yöntemleriyle ses, görüntöl ve video içeriklerinin gerçeğe yakın şekilde manipöl edilmesini sağlayan bir teknolojidir. Başlangıçta eğlence ve yaratıcı içerik üretimi gibi alanlarda kullanılmıştır. Ancak zamanla, bilgi ekosistemini kirleten, dezenformasyona yol açan ve manipölasyon aracı haline gelen bir tehdit unsuru olarak öne çıkmıştır.

Bu çalışmada, DeepFake teknolojisinin dezenformasyon, manipölasyon ve algı yönetimi süreçlerindeki rolöl örnekler üzerinden incelenecektir. Bu doğrultuda, DeepFake'in bilgi ekosistemine getirdiği riskler tartışılarak, bu risklere karşı alınabilecek önlemler ve çözüm önerileri sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: DeepFake, Manipölasyon, Dezenformasyon, Algı yönetimi.

**Dijital Ekosistemde Yeni Medyanın Evrimi. Finansman ve Gelir
Modellerindeki Dönüşüm
Freemium Modeli Üzerine Bir İnceleme**

Şeyma KURTÇU

Özet

Bu çalışma, geleneksel medyanın yeni medyaya dönüşmesi sonucunda ortaya çıkan gelir modellerinin değişimi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla düzenlenmiştir. Araştırmada günümüzde oldukça yaygın olarak kullanılan YouTube ve Spotify ele alınmıştır. Gelişmiş medya şirketlerinin başvurmuş olduğu popüler gelir kaynağı olan freemium modeli nicel araştırma yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bir pazarlama stratejisi olan freemium modelinin, gelir elde etmek amacıyla ortaya çıktığı ve başta ücretsiz olarak hizmet verip daha sonra premium özelliklerle kullanıcıları cezbederek oldukça etkili bir strateji haline geldiği görülmüştür. Ayrıca Premium üyelerin söz konusu platformlara sağladıkları gelirin de freemium üyelerden fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: yeni medya, medya şirketleri, freemium modeli